

ת"פ 51186/09/14 - מדינת ישראל נגד חוסאם אלעל

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 51186-09-14 מדינת ישראל נ' אלעל

בפני כב' השופט אברהם אליקים
המאשימה
נגד
חוסאם אלעל
הנאשם

גזר דין

מבוא

הנאשם הורשע במסגרת הסדר טעון שאינו כולל הסכמה לעניין העונש ולאחר שהודה בעובדותיו של כתב אישום מתוקן (סומן א).

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במהלך חודשים יוני-יולי 2014 התקיימו הפרות סדר על רקע רצח הנער מחמד אבו חדר על ידי יהודים (כך נכתב בעובדות כתב האישום המתוקן). בתחילת חודש יולי 2014 השתתף הנאשם באחת ההתפרעויות, במהלכה השליך מספר אבנים לעבר השוטרים. בשלב מסוים קיבל לידיו בקבוק מלא בנוזל דליק ובפתחו פיסת בד בוערת, הוא החזיק אותו בידיו והשליכו.

בהתאם להודאתו הורשע הנאשם בעבירות של התפרעות-עבירה לפי סעיף 152 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן-החוק), ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות-עבירה לפי סעיפים 25 ו-274(1)(2) לחוק ועבירות בנשק- עבירה לפי סעיף 144(א) לחוק.

במסגרת הסדר הטיעון הוסכם כי הנאשם (יליד 28.4.1993 כבן 21 במועד ביצוע העבירות) ישלח לקבלת תסקיר משירות המבחן וכך נעשה.

תסקיר שירות המבחן/חוות דעת הממונה

קצין המבחן נפגש עם הנאשם בחן את הנסיבות, התרשם מקיומו של סיכון נמוך להישנות עבירות אלימות.

בהעדר נזקקות טיפולית, לא מצא צורך להמליץ המלצה טיפולית ובסופו של דבר המליץ על הטלת עונש מאסר קצר שירותה בעבודות שירות, כענישה בעלת אלמנטים קונקרטיים ומרתיעים.

בתום שמיעת הטיעונים לעונש ובטרם גיבשתי עמדה לגופו של ענין, הוריתי לממונה על עבודות שירות לבחון כשירותו של הנאשם. בהתאם לחוות דעת הממונה מיום 5.11.2015 נקבע כי הנאשם כשיר לבצע עבודות שירות.

תמצית טענות הצדדים

יובהר כי לנאשם אין הרשעות קודמות והצדדים לא הציגו ראיות לעניין העונש.

1. ב"כ המאשימה בטיעוניו בכתב (ט/1) ובעל פה ביקש לקבוע כי מדובר באירוע אחד, כי מתחם העונש ההולם נע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל, להטיל על הנאשם עונש של מאסר בפועל בתוך המתחם ביחד עם מאסר מותנה וקנס.

בטיעוניו שם דגש על חומרת העבירות, מעשים המבוצעים נגד אנשי חוק במהלך מילוי תפקידם, תוך סיכון בני אדם, לתמיכה בטענותיו הפנה למדיניות שנקבעה בפסקי דין של בית המשפט העליון תוך הדגשה כי מדובר בעבירות המבוצעות על רקע אידיאולוגי ובעבריינות שכזו יש להעדיף את ההרתעה על השיקום.

2. ב"כ הנאשם טען כי מדובר באירוע אחד, נקודתי, מתחם העונש ההולם בנסיבות מקרה זה נע לטענתו בין מאסר על תנאי ומאסר שירותה בעבודות שירות לבין מאסר בפועל של מספר חודשים וביקש במקרה זה משיקולי שיקום לאמץ את עמדת שירות המבחן ולקבוע כי הנאשם יישא בעונש של מאסר בעבודות שירות.

בטיעוניו שם דגש על העובדה כי הנאשם לא פעל על רקע אידיאולוגי, השתתפותו הייתה באירוע ספציפי אחד, למרות שהייתה סדרת התפרעויות לפני ואחרי אותו מקרה. הוא נקלע למקום באקראי, ללא תכנון מוקדם, את בקבוק התבערה לא השליך לעבר השוטרים או לכוון אדם כל שהוא. מעצרו היווה עבורו חוויה קשה, מעצר במהלכו הודה ונטל אחריות. הנאשם ללא עבר פלילי, בן למשפחה נורמטיבית, בתקופה הקרובה הוא עומד להתארס, להתחתן ולהקים בית חדש. לתמיכה בטיעוניו הפנה לפסקי דין בהם הוטלו עונשים של מאסר בעבודות שירות.

בתום הטיעונים הביע הנאשם צער וחרטה על מעשיו.

דין

אקדמת מילין

כאשר מדובר בכתב אישום שהוא תוצר של הסדר טיעון, אל לו לבית המשפט להיזקק לעובדות או לנסיבות שלא נכללו בכתב האישום, שבעובדותיו הודה הנאשם ע"פ 3060/15 אבו רגייג נגד מדינת ישראל (21.7.2015).

עוד ראו ע"פ 5841/14 ארקאן נגד מדינת ישראל (8.7.2015):

"על כתב האישום, ובפרט אם מדובר בכתב אישום מתוקן שהוגש במסגרת הסדר טיעון, לכלול את כל העובדות והנסיבות הרלבנטיות לביצוע העבירה... כאשר מדובר בכתב אישום שהוא תוצר של הסדר טיעון, אל לו לבית המשפט להיזקק לעובדות או לנסיבות שלא נכללו בכתב האישום, שבעובדותיו הודה הנאשם".

כל טיעוני המאשימה ופסקי הדין אליהם הפנתה מתבססים על טענה כי הנאשם פעל ממניעים אידיאולוגיים, מבלי שיש לכך ביטוי בעובדות כתב האישום המתוקן. על פי כתב האישום המתוקן, במהלך חודשים יוני-יולי 2014 התקיימו הפרות סדר במקומות שונים, הנאשם השתתף בהתפרעות אחת בתחילת חודש יולי 2014, במהלכה השליך מספר אבנים לעבר שוטרים והחזיק בידיו בקבוק תבערה והשליכו (מבלי שצוין לאן השליכו). גם בתסקיר שירות המבחן אין ביטוי למניעים אידיאולוגיים, הנאשם לא פעיל בפעילות פוליטית, הוא נקלע באקראי למקום ההתפרעות ולא מעבר לכך ולכן אתעלם מנסיבות חמורות אלו שנטענו על ידי ב"כ המאשימה.

מנגד לא אתייחס גם לטיעוני הסנגור באשר לעובדות שאינן מוזכרות בכתב האישום המתוקן, כגון המרחק שהיה בין הנאשם לבין השוטרים והסיכון בו היו עקב כך.

במקרה זה חל תיקון 113 לחוק שקובע כי "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40ב' לחוק).

מקובלת עליי עמדת שני הצדדים כי במקרה זה מדובר באירוע אחד. השלכת האבנים ובקבוק התבערה, הייתה חלק מאירוע אחד-התפרעות אחת, במהלכה באותה מסגרת זמנים וכשיש קשר הדוק בין המעשים, ביצע הנאשם את מעשיו, בהתאם לכך אקבע מתחם עונש הולם אחד לאירוע הכולל.

מתחם העונש ההולם

הנאשם פגע במעשיו, פגיעה קלה בערכים חברתיים של שלום הציבור ובטחון, לרבות ההגנה על כוחות בטחון.

לנאשם יוחסו עבירות שבפועל על פי הנסיבות אינן על הרף הגבוה, עבירה של התפרעות, העונש המרבי הקבוע לצידה בחוק הוא שנתיים מאסר (להבדיל מעבירות החמורות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, עבירות לפי סעיף 332 לחוק), עבירה של ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, העונש הקבוע לצידה הוא מעונש מינימום של 3 חודשים ועד עונש מרבי של 5 שנים ואפנה בעניין זה לתיקון 119 לחוק, שאינו חל במקרה זה, אך מבטא את מדיניות ההחמרה בענישה, גם לגבי השלכת אבנים או חפצים לעבר שוטרים (ראו סעיף 275א לחוק הקובע עונש של 5 שנות מאסר).

לגבי העבירות בנשק, במקרה זה עבירה של החזקת בקבוק תבערה לזמן קצר אותו קיבל והשלכתו, ללא ציון

לאן השליך.

פסקי הדין אליהם הפנתה המאשימה שונים בנסיבותיהם מהמקרה שלפניי ולכן חשוב להדגיש את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (40ט' לחוק).

בצדק ציין הסנגור כי הנאשם השתתף באירוע נקודתי אחד, למרות שהפרות הסדר לפי הנטען בכתב האישום התרחשו במהלך חודשים יוני-יולי 2014, הנאשם נטל חלק רק בפעם אחת בהתפרעות בתחילת חודש יולי 2014, אליה נקלע ללא תכנון מוקדם, ללא שיחות ותיאומים עם אחרים, היקלעות אקראית בדרכו לבית דודתו. אני משוכנע כי לו היה ביטוי בחומר החקירה למעורבות ממניעים אידאולוגיים, לרבות בחקירת השב"כ, הייתה המאשימה מציגה עובדות אלו בכתב האישום.

עוד חשוב להבהיר כי המסגרת העובדתית נקבעה בכתב האישום המתוקן וניתן לראות כי לא נטען שהנאשם השליך את בקבוק התבערה לעבר שוטרים או אנשים כל שהם. לא נטען כי ייצר את בקבוק התבערה או כי הייתה לו מעורבות דומיננטית באירוע, חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה הוא קטן.

אין מחלוקת כי השלכת אבן לעבר שוטרים יכולה לגרום נזק חמור שבמקרה זה לא נגרם ולכן הנאשם הורשע בניסיון לתקיפת השוטרים, גם השלכת בקבוק תבערה יכולה להביא לתוצאות קטלניות וכבר נפסק כי יש לראותו כנשק חם לכל דבר ועניין, (ע"פ 262/06 פלוני נ' מדינת ישראל (6.7.2006)) אולם חשוב לזכור כי במקרה זה לא הואשם ולא הורשע הנאשם בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה- עבירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק, שבמהותה היא חלה גם על המנסה שלא כדין לחבול חבלה בכוונה מחמירה.

בע"פ 5961/13 שנדון במאוחד עם ע"פ 6004/13 פלוני נגד מדינת ישראל, (26.3.2014) (להלן-ענין פלוני), נדונו שני קטינים לעונש של 7 חודשי מאסר בפועל, בעקבות הרשעתם בבית משפט לנוער בעבירות של ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה, ניסיון לחבול בחומר נפץ, ניסיון תקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות והתפרעות. כב' השופט א' חיות קבעה כי "במקרים של מעשי תקיפה כגון זה שלפנינו, בולטת בפסיקה המגמה להטיל עונש של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריא גם כאשר מדובר בעניינים של קטינים", בסופו של יום הועמד עונשם על 5 חודשי מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריא, כב' השופט ח' מלצר, בדעת מיעוט ומשיקולי שיקום סבר כי ראוי לקבוע כי עונש המאסר יבוצע על דרך של עבודות שירות.

בע"פ 3261/15 שנדון במאוחד עם ע"פ 3306/15 וע"פ 4418/15 פלוני נגד מדינת ישראל, (9.11.2015) שב וקבע בית המשפט העליון כי "לא היה מקום להימנע בעניינו של מ' מהשתתף בעונש מאסר משמעותי מאחורי סורג ובריא". מ' הוא קטין שהורשע בתיק שנדון לפניי בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה, התפרעות, ניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות בצוותא ונשיאה והובלת נשק בצוותא.

רק בשל תחילת ריצוי עבודות השל"צ, לא התערב בית המשפט העליון בעונשו של מ'.

חשוב להדגיש את הנסיבות המקלות המשפיעות על קצהו התחתון של המתחם, השלכת האבנים או בקבוק התבערה לא היו לעבר רכב נוסע, להבדיל מהמקרים המוזכרים בפסקי הדין אליהם הפנתה המאשימה, הנאשם לא פעל על רקע אידאולוגי, מדובר בניסיון תקיפת שוטרים על ידי זריקת האבנים והשלכה לכוון לא ידוע של בקבוק תבערה ובמקרה זה בניגוד לפסקי הדין אליהם הפניתי לעיל, לא דובר על עבירה של חבלה בכוונה מחמירה (שהעונש המירבי הקבוע לצידה הוא עונש של 20 שנות מאסר).

בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, אני קובע כי העונש ההולם במקרה זה הוא מאסר במתחם שבין 3 חודשי מאסר שיכול ויבוצעו בעבודות שירות לבין 18 חודשי מאסר בפועל.

העונש המתאים

הנאשם כבן 21 במועד ביצוע בעבירה, מעולם לא היה מעורב באירוע פלילי, עד להשתתפותו באותה התפרעות, וגם ב-14 החודשים שחלפו מאז לא ביצע עבירות וגם לא נפתחו לו תיקים בגין עבירות חדשות.

על פי תסקיר שירות המבחן קיים סיכון נמוך להישנות עבירות אלימות בדרגת חומרה נמוכה ומאסר בפועל עלול לחשוף אותו לגורמים עבריינים ולפגוע בו, על פי חוות דעת הממונה הנאשם כשיר לבצע עבודות שירות.

אציין כי בעניין פלוני הנ"ל (ע"פ 5961/13), בית המשפט העליון קבע כי יש להטיל עונש של מאסר בפועל מאחורי סורג וברח גם במקרים של קטינים, באותו מקרה הוטלו על הקטינים עונשי מאסר של 5 חודשים, גם משום שלא לקחו אחריות ואזכיר כי הם הורשעו גם בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה.

בנסיבותיו של מקרה זה אין לאמץ את האמור בתסקיר שירות המבחן או בחוות דעת הממונה על עבודות השירות.

"כבר נפסק כי חרף מעמדו של שירות המבחן ותרומתו החשובה להליך השיפוטי, המלצתו מבטאת פן אחד מתוך שיקולי הענישה שבית המשפט מחויב לשקול (ראו, למשל, ע"פ 8659/13 אלמליח נ' מדינת ישראל, פס' 16 (14.5.2014)), ועל השופט לאזן בין המלצה זו לשיקולים אחרים שביסוד רציונל הענישה הפלילית (ע"פ 344/81 מדינת ישראל נ' סגל, פ"ד לה (4) 313, 323-324 (1981)) ובהם: הגמול, ההרתעה והצורך בהגנה על הציבור", ע"פ 1472/15 שעשוע נגד מדינת ישראל (17.5.2015).

לזכות הנאשם עומדים הנתונים הבאים - צעיר בן למשפחה נורמטיבית, האירוע בו היה מעורב הוא חריג לאורח חייו ולהתנהגותו, נטל אחריות מלאה על מעשיו, משפחתו הביעה יחס מגנה וביקורתי על מעשיו וגם הנאשם הבהיר בפני קצין המבחן כי פעל בפזיזות מתוך שיקול דעת מוטעה וללא מניע בטחוני או אידאולוגי ותקופת מעצרו היוותה חוויה קשה ומתקנת, עוד התייחסתי לטענת הנאשם כי הוא עומד להתחתן ולהקים בית חדש.

אך לא ניתן להתעלם מהאינטרס הציבורי וממדיניות בית המשפט העליון כפי שנקבעה בע"פ 3261/15 שנדון במאוחד עם ע"פ 3306/15 וע"פ 4418/15 פלוני נגד מדינת ישראל, (9.11.2015), תוך הפנייה לעניין פלוני הנ"ל:

"לא נעלם מעיננו גילם הצעיר של המערערים שאחד מהם קטין. דא עקא שעל רקע חומרת המעשים - ייצור בקבוקי תבערה והשלכתם לעבר אנשי אכיפת חוק במהלך התפרעות ביחד עם אחרים, באופן שעלול לגרום לפציעות קשות ואף לסיכון חיים - עקרון ההלימה מחייב, ככלל, מאסר מאחורי סורג וברח".

לעובדות שהנאשם הודה בהזדמנות הראשונה וכי הוא לא מואשם בהשלכת בקבוק התבערה לעבר השוטרים או בייצורו וחלקו הצטמצם להחזקת בקבוק התבערה ביחד עם ניסיון תקיפת שוטרים בדרך של השלכת מספר אבנים לעברם, אתן ביטוי במשך המאסר.

סיכום

לאור האמור לעיל אני דן את הנאשם לעונש המתאים הבא:

- עונש של 4 חודשי מאסר בפועל, בניכוי הימים בהם שהה הנאשם במעצר, מיום 2.9.2014 ועד ליום 29.9.14. הנאשם יתייצב למאסרו בבית סוהר ימ"ר קישון ביום 20.12.15 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 08-9787377, 08-9787336.
- 4 חודשי מאסר על תנאי, הנאשם לא יישא את עונש המאסר על תנאי אלא אם יעבור תוך שנתיים עבירת אלימות מסוג עוון או כל עבירה נגד שוטרים לרבות ניסיון לעבור עבירות אלו ויורשע בשל עבירה כזאת תוך תקופת התנאי או לאחריה.
- 8 חודשי מאסר על תנאי, הנאשם לא יישא את עונש המאסר על תנאי אלא אם יעבור תוך שנתיים עבירה בנשק ויורשע בשל עבירה כזאת תוך תקופת התנאי או לאחריה.
- אני מחייב את הנאשם לשלם קנס בשיעור של 5,000 ש"ח או 5 חודשי מאסר תמורתו, הקנס ישולם ב-10 תשלומים שווים החל מיום 1.7.2016 ובכל ראשון לחודש לאחר מכן, אי עמידה באחד התשלומים תעמיד את יתרת הקנס לפירעון מיידי.

המזכירות תשלח העתק מגזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום"ז כסלו תשע"ו, 29 נובמבר 2015, בנוכחות ב"כ המאשימה עו"ד גויכמן, הסגור עו"ד רסלאן מחאג'נה והנאשם בעצמו.